

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 11, 2016 [Назад](#) [Голов](#)

0 0 0 0 0 0 0 0

УДК 339.91

Р. Д. Стаканов,

*к. е. н., доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин
Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ЕВОЛЮЦІЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: НА ШЛЯХУ ДО РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

Roman D. Stakanov,

*PhD, Associate Professor at the Chair of World Economy and International Economic Relations of Institute of International Relations,
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

THE EVOLUTION OF MIGRATION POLICY: TOWARDS REGIONALIZATION OF LABOUR MIGRATION REGULATION

Завдання даної статті полягає у дослідженні еволюції міграційної політики щодо трудової міграції ключових країн світу, а та визначення пріоритетів модернізації такої політики з урахуванням системи міграційних інтересів регіональних угруповань. При регіональній та субрегіональній інтеграції, які відбуваються в усьому світі, в різний спосіб та до різного рівня звертаються питання міграції. Найбільшою мірою регіональна політика є розвинена в Європейському Союзі, де було запроваджено вільни робочої сили між його країнами членами. Регіональні та субрегіональні процеси управління трудовою міграцією функціонують рамках різних схем економічної політики, які можуть включати спрощення або ліквідацію візового режиму, спільне визн кваліфікацій та мобільність соціальної допомоги. Підходи до сучасної міграційної політики суттєво диференціюються відпо специфічних категорій міграції. При наявності загальної тенденції до зменшення ліберальних змін в імміграційній політиці, тру міграція, загалом, залишається бажаним видом міграції для приймаючих країн, особливо ж сприятливою і надалі є політика і висококваліфікованих працівників, студентів та інвесторів. На сьогодні, міграційні режими не стають більш обмежувачими заг, а стають все більш складними та диференційованими, все більшого значення набувають професійні вміння при міграційному від

The article is devoted to analyze of the evolution of key countries labour migration policy, as well as stressing the priorities c modernization of this policy based on regional organizations interests. The processes of regional and sub-regional integration in different and on different levels address the migration issue. The most developed regional policy is in the European Union, which introduced the movement of labour between its member countries. Regional and sub-regional labour migration processes operate under different schen economic policy, which may include the elimination or simplification of visa procedures, mutual recognition of qualifications and portabili social benefits. Modern migration policy approaches significantly differentiate among specific migration categories. Under general dowr trend of liberal changes in immigration policies, labour migration, in general, remains a desirable type of migration for the host cour. First of all, migration governance facilitates immigration of highly skilled workers, students and investors. Today, migration regimes be not more restrictive in general, but more complex and differentiated, taking into account professional skills during migration selection.

Ключові слова: *трудова міграція, міграційна політика, система балів, регіоналізація.*

Keywords: *labour migration, migration policy, point system, regionalization.*

Актуальність теми дослідження. Регулювання міжнародної трудової міграції в світовому господарстві проходить через періодичні трансформаційні стад обумовлено зміною як структури світового господарства в цілому, так і зміною міграційних пріоритетів. Зважаючи на вагоме значення процесів регіоналізації для се економіки, дане явище здійснює вплив і на підходи до регулювання трудової міграції на регіональному рівні. Зважаючи на те, що регіональний рівень управління міграції потоками знаходиться на стадії становлення, вагоме значення для розуміння перспектив подальшого прогресу у міграційному менеджменті як на регіональному, та глобальному рівні має дослідження еволюції національних міграційних політик щодо трудової міграції серед ключових приймаючих країн.

Аналіз останніх публікацій. Питання розвитку міжнародної трудової міграції, міграційна політики окремих країн та регіонів досліджувались рядом українсьи зарубіжних науковців, серед яких в першу чергу варто виділити Дж. Борхаса, А. Вінтерса, А. Гайдуцького, С. Дрінквотера, І. Івахнюка, Е. Лібанову, О.Малиновську, С. Мете Д. Рату, А. Румянцева, О. Старка, А. Філіпенка, Дж. Флореса, О. Шниркова, також значну увагу даному питанню приділяється в звітах та окремих спеціальних дослідження міжнародних організацій, зокрема Міжнародної організації праці, Міжнародної організації з міграції, Організації економічного співробітництва та розвитку, Світового банку тс

Постановка задачі. Завдання даної статті полягає у дослідженні еволюції міграційної політики щодо трудової міграції ключових країн світу, а також визн пріоритетів модернізації такої політики з урахуванням системи міграційних інтересів регіональних угруповань.

Результати дослідження автора. Процеси регіональної та субрегіональної інтеграції, які відбуваються в усьому світі, в різний спосіб та до різного рівня звертають питання міграції. Найбільшою мірою регіональна політика є розвинена в Європейському Союзі, де було запроваджено вільний рух робочої сили між його країнами чл. Застосування даного принципу залишається питанням тривалого переговорного процесу, як через складану ситуацію на різних національних ринках країн ЄС, а також «тур в пошуках кращої соціальної допомоги. Незважаючи на це, європейський досвід є найбільшою мірою наближеним до об'єднаного регіонального ринку праці, а продемонстрував свій потенціал зробити внесок у зменшення рівня безробіття в окремих країнах через відкриття нових можливостей працевлаштування, особливо для моло

Регіональні та субрегіональні процеси управління трудовою міграцією функціонують в рамках різних схем економічної політики, які можуть включати спрощені ліквідацію візового режиму, спільне визнання кваліфікацій та мобільність соціальної допомоги в якості інтегрального компоненту переваг більш тісної економічної інтеграції умов відсутності суттєво прогресу у глобальній лібералізації переміщення трудових ресурсів. Міграційна політика національного рівня передбачає регулювання доступу в мігрантів, порядок їхнього перебування на території, а у випадку еміграційної політики – також є відповідальною за підтримку зв'язків з діаспорою закордоном [11].

І. Мейер [10] стверджує, що регіональна інтеграція незалежно від її типу має тенденцію впливати на політику імміграційного контролю для країн членів. Зокрема стосується таких аспектів як 1) сприяння руху осіб між національними територіями країн-членів; 2) з початком полегшення руху осіб в рамках інтеграційного регіонального об'єднання, організації намагаються розробляти спільну міграційну політику щодо третіх осіб, яка може бути більш обмежуючою щодо імміграції ніж вона була до створення цього регіонального угруповання. Це підтверджується досвідом ЄС, який характеризується уніфікацією консолідованої міграційної політики при створенні Шенгенської зони

Міграційні інтереси та пріоритети в різних регіональних об'єднаннях досить сильно варіюються. Так, в Південній Америці процеси регіональної, в тому числі міграційної, інтеграції, включають в себе поряд з аспектами трудової міграції, а й соціальні, культурні та гуманітарні аспекти. Водночас, в МЕРКОСУР, враховуючи інституційні обмеження організації у сфері регулювання міграції, існує відчутний розрив між деклараціями та запровадженими заходами. Здійснення кроки регіонального міграційного регулювання є обмеженими узгодженням заходами соціальної динаміки, такими як зайнятість, освіта і охорона здоров'я. При цьому, вироблення спільної міграційної політики трьох країн в рамках розвитку інтеграційного об'єднання не відбувається [11].

Хоча в першій половині ХХ ст. в міграційна політика в світі характеризувалась посилення обмежуючих заходів, починаючи з 1945 р. сталою тенденцією є стимулювання міграційна політика. За період 1945-2014 рр. 54% міграційних політик в світі були направлені на пом'якшення міграційного регулювання, а 36% - були більш рестрикційного характеру. Решта 10% носили нейтральний характер. Водночас, досягнувши піку лібералізаційної активності в 1960 р., заходи на сприяння міжнародному переміщенню продовжували здійснюватися, з циклічними варіаціями, які досить сильно корелюють з циклами економічного розвитку розвинених країн, до 1980-х рр. З середини 1970-х рр. середина 1990-х відносна частка ліберальних міграційних змін зменшувалась, що було обумовлено економічною рецесією викликану нафтою кризою 1973 р., зростанням структурного безробіття [9].

З 1990-х рр. поступово частка ліберальних рішень міграційної політики відчутно скорочується, а вже в ХХІ ст. усунення перешкод в русі робітників, як на глобальному так і на регіональному рівні відбувалось в дуже обмежених масштабах. Однак, і надалі в період з кінця 90-х рр. ХХ ст. і по теперішній час частка ліберальних рішень, все ще переважає, хоча дана перевага є незначною і можливість реверсивного переходу до рестрикційної політики залишається ймовірною [9].

В США, Канаді, Австралії та Новій Зеландії ліберальні зміни міграційної політики до 1980-х рр. значною мірою були пов'язані з усуненням расової дискримінації імміграційному відборі, а також значною мірою переходом від переважно сімейної до стимулювання міграції кваліфікованих робітників. Зростаюче значення ООН призводять до все більшої імплементації пріоритетів прав людини в національне законодавство, що посприяло в першу чергу можливостям міграції через воз'єднання сім'ї також дозволило і збільшити соціо-економічні права трудових мігрантів. Що обумовлювало довгострокові тенденції експансіоністської міграційної політики навіть в тактичному зменшенні доступу для мігрантів в умовах посткризової перебудови середини 1970-х рр. [7].

З середини 1990-х рр. в зв'язку з політично несприятливим кліматом, питаннями безпеки та інформаційними диспропорціями все більша кількість заходів міграційної політики стають обмежувачами. Однак, більш ліберальна політика залишається і надалі переважаючою, значною мірою у зв'язку зі створенням максимально сприятливої імміграції для студентів та висококваліфікованих працівників. Це пов'язаного в першу чергу зі зростанням значення науково-технічних зв'язків та ролі технологій в економічному розвитку, що знаходить своє відображення у глобальній боротьбі за таланти задля підвищення якості людського капіталу в країнах призначення [3]. Зростаючий відкритий рух робітників в рамках ЄС відбувалась паралельно з більш обмежуючою політикою щодо окремих категорій іммігрантів з поза меж Співтовариства. Також характерним даного етапу є розширення використання програм тимчасової трудової міграції для країн ЄС, при цьому аналогічний підхід використовується в якості системного вирішення браку трудових ресурсів в країнах Перської Затоки. Азійські уряди ряду країн походження з 1990-х рр. приступили до політики залучення діаспори до економічних процесів батьківщини через заохочення процесу рееміграції, дозволяючи подвійне громадянство, надаючи соціо-економічні та окремі політичні права емігрантам [9].

На урядовому рівні визначаються національні рамки правового регулювання трудової міграції. Укладається значна кількість двосторонніх угод, а певна частина даних угод уже на поточному етапі виводять тему міжнародної міграції робітників на рівень регіональних інтеграційних процесів. Також країни мають можливість здійснювати кооперацію на багатосторонньому рівні задля глобального покращення управління процесами міжнародного переміщення робочої сили [6].

Країни Європи, Північної Америки та ряд азійських країн запровадили більш складне законодавство для регулювання міграції. З іншого боку, законодавство відкрило нові можливості для легальної трудової міграції, наприклад розширена програма рекрутингу започатковано Японією та Кореєю в 1993 р., а в 2008 р. Китай започаткував Програму рекрутингу глобальних експертів для залучення кваліфікованих робітників з-за кордону [9].

В Латинській Америці в 1970-80-х рр. більшість політичних змін мали обмежувачий характер з поступовим пом'якшенням починаючи в 1990-х [4]. З початком ХХІ ст. міграційна політика в Латинській Америці стає більш ліберальною щодо соціо-економічних прав мігрантів. Регіональна інтеграція в рамках МЕРКОСУР відіграє вагомий вплив на запровадженні процедур регуляризації нелегальних мігрантів в рамках регіону, а також часткового усунення обмежень у внутрішньорегіональній міграції [1].

З кінця ХХ ст. ключовими глобальними тенденціями міграційної політики виступають зміни міграційних пріоритетів щодо різних сфер та категорій мігрантів, а саме більший акцент на відборі мігрантів на основі їхнього кваліфікаційного рівня. Трудові мігранти і надалі залишаються відносно бажаними іммігрантами, порівняно з іншими категоріями мігрантів, незалежно від їхнього кваліфікаційного рівня. Однак, починаючи з середини 1970-х рр. частка рестрикційних заходів відносно низькокваліфікованих робітників значно зросла. Єдиною категорією трудових мігрантів стосовно яких з 1945 р. значно зросли обмеження є нелегальні мігранти. Виключенням в даному разі виступає регіон Латинської Америки, де ліберальний тренд стосується в тому числі і нелегальних робітників [9].

Право на в'їзд для низькокваліфікованих з 1990-х рр. розширилось в більшості приймаючих країн. Значна кількість урядів сприяла імміграції сезонних робітників (Австрія в 2002 р., Франція – в 2004 р.). Деякі уряди зменшили критерії для доступу специфічних категорій робітників, які не відносились до висококваліфікованих професій (наприклад, запровадження Сполученим Королівством в 1998 р. віз для робітників домашніх господарств). Набувають популярності двосторонні угоди щодо працевлаштування такі як розширення Схеми туристичних віз з можливістю працевлаштування в Австралії та Новій Зеландії. Всі ці програми надають лише обмежені права робітникам, оскільки щодо можливості отримання права на постійне проживання в країні перебування [9].

Незважаючи на обмеженість більшості програм трудової міграції, збільшення каналів в'їзду для низько кваліфікованих працівників вказує на те, що дана категорія робітників має сталий попит в країнах призначення. Так, М. Байне [2] відзначає наявність складної картини політик щодо трудової міграції в ряді розвинених країн. Так, Австралія та Швейцарія посилюють обмеження, Німеччина та США зберігають існуючий рівень жорсткості регулювання, то Нідерланди і Сполучене Королівство лібералізують свою політику щодо доступу низько кваліфікованої робочої сили [9].

Якщо регулювання імміграції робітників низької кваліфікації хоча загалом є відносно реалізованим, але має значні відмінності як між різними регіонами, так і в межах країн, то політика сприяння кваліфікованій та висококваліфікованій міграції набрала особливої популярності в усіх регіональних об'єднаннях в ХХІ ст. [5]. Особливо

поширення такий підхід набуває в міграційних системах, які базуються на пропозиції міграції і використовують системи, які базуються на міграційній системі балів. Систем запроваджена в Канаді (1967 р.), Австралії та Новій Зеландії (1991 р.) і продовжує модернізуватись і ефективно використовуватись в цих країнах і на сьогодні [9].

Зважаючи на значні успіхи в залученні кваліфікованої робочої сили в країнах з діючими системами балів, ряд країн, що використовують систему імміграції. Що баз на попиті на робочу силу також запроваджують окремі програми сприяння залученню висококваліфікованих фахівців. В 2007 р. Данія започаткувала Схему зелених карт на право проживання впродовж на 6-місячного пошуку роботи для тих, хто пройде через систему балів, в 2008 Нідерланди впровадили рейтингову адмісію самозайнятих осіб повинні впроваджувати інновації, створювати робочі місця або здійснювати інвестиції [9].

Певного поширення система міграційних балів набуває не лише в ЄС, але і в країнах азіатського регіону. В 2006 р. Китаєм було запроваджено Схема кваліфікованих мігрантів, в 2010 р. в Південній Кореї система балів була впроваджена для спрощення процедури отримання права на постійну імміграцію висококваліфікованих працівників, які прожили в країні понад 1 рік. В 2012 р. відкрила преференційний доступ для постійної імміграції науковцям, лікарям, менеджерам корпорацій [8]. Нелегальна міграція залишається єдиним типом міжнародного переміщення яке з другої половини XX ст. підпадало все більшою мірою під більш обмежену політику, однак, рестрикційний тренд співпадає з поширенням регуляризації в країнах Європи і Латинської Америки [9].

В рамках спільноти АСЕАН просувається ідея вільного руху кваліфікованої міграції, в зв'язку з чим започатковано Тресторонній форум щодо трудової міграції в Америці такі регіональні об'єднання як МЕРКОСУР, Андська Спільнота, КАРИКОМ розвивають субрегіональні політики, які спрямовані на права трудових мігрантів підкріплюється наявністю консультативних та дорадчих регіональних інституцій. В Африці, різні субрегіональні органи, в тому числі Співтовариства розвитку Півдня А (САДК), Економічного співтовариства країн Західної Африки (ЕКОВАС) і Східно-Африканського співтовариства (ЕАС), порушували різні аспекти міграційної політики, в т.ч. як МОП працює в тісному контакті з Африканським союзом в розробці регіональних підходів з питань зайнятості та боротьби з бідністю в Африці [6].

Одночасне використання міграційного відбору по принципу громадянства, а також професійним критеріям спричиняє ряд наслідків. Так, легальна міграція трудових мігрантів до країн ОЕСР може бути ускладненою як через обмежуючу міграційну політику приймаючих країн, так і завдяки жорсткій конкуренції з боку більш багатокваліфікованих африканців, які користуються більш сприятливим режимом доступу на ринок праці країн ЄС та Північної Америки. Така більш таргетована політика поряд з більш широким запровадженням міграційних систем балів стає все більш характерною рисою національного та регіонального регулювання трудової міграції у світі господарстві.

Висновки. Імміграційна політика ключових приймаючих країн трансформувалась від міграційного відбору на основі національного принципу, до підходу єдиної політики щодо всіх національностей з виключенням для мігрантів в рамках інтеграційних об'єднань. Якщо імміграційна політика XIX- першої половини XX ст. була ліберальною щодо окремих національностей, то з другої половини XX ст. міграційна політика. В тому числі і на регіональному рівні, є сукупність ліберальних та рестрикційних підходів. Водночас, сучасний преференційний режим для міграції в ряді інтеграційних об'єднань, таких як ЄС або МЕРКОСУР, або через механізм двосторонніх угод працевлаштування сезонних робітників чи працівників певних професій, дозволяє стверджувати, що застарілий принцип заборони для міграції окремих національностей частково трансформувалась в надання привілеїв для громадян певних держав.

Досвід кризових явищ в Європі в середині 1970-х рр. вказує на те, що навіть за умов тимчасового запровадження рестрикційних заходів імміграційної політики визначальними є довгострокові інтереси для країн призначення. Таким чином, незважаючи на сучасну ситуацію з міграційною кризою, пов'язаною зі значним припливом біженців з Північної Африки та Близького Сходу, а також нестійким посткризовим розвитком регіонального ринку праці, в стратегічному плані переважаючими є довгострокові потреби, інтереси та пріоритети в регіональних об'єднаннях. Так, зважаючи на демографічну кризу, ЄС потребуватиме стабільний притік молодшої робочої сили всіх кваліфікацій а також з урахуванням відставання в «боротьбі за таланти» з США, Канадою та Австралією – залучення висококваліфікованої робочої сили.

Підходи до сучасної міграційної політики суттєво диференціюються відповідно специфічних категорій міграції. При наявності загальної тенденції до зменшення ліберальних змін в імміграційній політиці, трудова міграція, загалом, залишається бажаним видом міграції для приймаючих країн, особливо ж сприятливою і надалі є по відношенню до висококваліфікованих працівників, студентів та інвесторів. На сьогодні, міграційні режими не стають більш обмежувальними загалом, а стають все більш складними та диференційованими, все більшого значення набувають професійні вміння при міграційному відборі.

Список літератури.

- Acosta Arcarazo D., Freier L. F. Turning the Immigration Policy Paradox Up-side Down? Populist Liberalism and Discursive Gaps in South America / D. Acosta Arcarazo Freier // [Electronic source]. – Mode of access: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/imre.12146/abstract>
- Beine M. A., Bouchet B., Burgoon M., Crock J., Thielemann E. Comparing Immigration Policies: An Overview from the IMPALA Database / M. A. Beine, B. Bouchet, J. Crock, E. Thielemann // [Electronic source]. – Mode of access: <http://www.michelbeine.be/sitemichel/pdf/IMPALAIMR.pdf>
- Boeri T., Brücker H., Docquier F., Rapoport H. Brain Drain and Brain Gain: The Global Competition to Attract High-skilled Migrants / T. Boeri, H. Brücker, F. Docquier, H. Rapoport // [Electronic source]. – Mode of access: <https://global.oup.com/academic/product/brain-drain-and-brain-gain-9780199654826?cc=ua&lang=en&>
- Cantor D. J., Freier L. F., Gauci J.-P. A Liberal Tide: Immigration and Asylum Law and Policy in Latin America / D. J. Cantor, L. F. Freier, J.-P. Gauci // [Electronic source]. – Mode of access: http://sas-space.sas.ac.uk/6149/1/01.%20ALT_title%20page%20and%20contents.pdf
- Czaika M., Parsons C. R. The Gravity of High-skilled Migration Policies / M. Czaika, C. R. Parsons // [Electronic source]. – Mode of access: <https://www.imi.ox.ac.uk/publications/the-gravity-of-high-skilled-migration-policies>
- Fair migration: Setting an ILO agenda / International Labour Office // [Electronic source]. – Mode of access: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_ncrel/conf/documents/meetingdocument/wcms_242879.pdf
- Freeman G. P. Modes of Immigration Politics in Liberal Democratic States / G. P. Freeman // [Electronic source]. – Mode of access: <https://www.jstor.org/stable/2547729>
- Gilardi F. Four Ways We Can Improve Policy Diffusion Research / F. Gilardi // F. Gilardi // [Electronic source]. – Mode of access: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/imre.12288/full>
- de Haas H., Natter K., Vezzoli S. Growing Restrictiveness or Changing Selection? The Nature and Evolution of Migration Policies / H. de Haas, K. Natter, S. Vezzoli // [Electronic source]. – Mode of access: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/imre.12288/full>
- Meyers E. International Immigration Policy: A theoretical and Comparative Analysis. / E. Meyers // [Electronic source]. – Mode of access: <http://www.palgraveconnect.com/pc/doi/finder/view/10.1057/9781403978370>
- Siciliano A.L. Is there a migration policy for regional integration in South America? Emerging evidence from MERCOSUR / A.L. Siciliano // [Electronic source]. – Mode of access: http://www.academia.edu/3264163/IS_THERE_A_MIGRATION_POLICY_FOR_REGIONAL_INTEGRATION_IN_SOUTH_AMERICA_EMERGING_EVIDENCE_FROM_MERCOSUR

References.

- Acosta Arcarazo, D., and Freier L. F. (2015), "Turning the Immigration Policy Paradox Up-side Down? Populist Liberalism and Discursive Gaps in South America", [Online source]. – Mode of access: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/imre.12146/abstract> (Accessed 16 November 2016).

2. Beine M. A., Boucher B., Burgoon M., Crock J., and Thielemann E. (2015), "Comparing Immigration Policies: An Overview from the IMPALA Database", [Online], available <http://www.michelbeine.be/sitemichel/pdf/IMPALAIMR.pdf> (Accessed 16 November 2016).
3. Boeri T., Brücker H., Docquier F., and Rapoport H. (2012), "Brain Drain and Brain Gain: The Global Competition to Attract High-skilled Migrants", [Online], available <https://global.oup.com/academic/product/brain-drain-and-brain-gain-9780199654826?cc=ua&lang=en&> (Accessed 16 November 2016).
4. Cantor D. J., Freier L. F., and Gauci J.-P. (2015), "A Liberal Tide: Immigration and Asylum Law and Policy in Latin America", [Online], available at: http://space.sas.ac.uk/6149/1/01.%20ALT_title%20page%20and%20contents.pdf (Accessed 16 November 2016)
5. Czaika M., and Parsons C. R. (2015), "Parsons The Gravity of High-skilled Migration Policies", [Online], available at: <https://www.imi.ox.ac.uk/publications/the-gravity-of-skilled-migration-policies> (Accessed 16 November 2016)
6. International Labour Office. (2014), "Fair migration: Setting an ILO agenda", [Online], available at: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_nc_relconf/documents/meetingdocument/wcms_242879.pdf (Accessed 16 November 2016)
7. Freeman G. P. (1995), "Modes of Immigration Politics in Liberal Democratic States", [Online], available at: <https://www.jstor.org/stable/2547729> (Accessed 16 November 2016)
8. Gilardi F. (2015), "Four Ways We Can Improve Policy Diffusion Research", [Online], available at: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/imre.12288/full> (Accessed 16 November 2016)
9. de Haas H., Natter K., and Vezzoli S. (2014), "Growing Restrictiveness or Changing Selection? The Nature and Evolution of Migration Policies", [Online], available <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/imre.12288/full> (Accessed 16 November 2016)
10. Meyers E. (2007), "International Immigration Policy: A theoretical and Comparative Analysis", [Online], available <http://www.palgraveconnect.com/pc/doi/10.1057/9781403978370> (Accessed 16 November 2016)
11. Siciliano A.L. (2013), "Is there a migration policy for regional integration in South America? Emerging evidence from MERCOSUR", [Online], available http://www.academia.edu/3264163/IS_THERE_A_MIGRATION_POLICY_FOR_REGIONAL_INTEGRATION_IN_SOUTH_AMERICA_EMERGING_EVIDENCE_FROM_MERC (Accessed 16 November 2016)

Стаття надійшла до редакції 16.11.2

